

OGLEDALCE, OGLEDALCE

POLA BERN

Preveo
Marko Mladenović

■ Laguna ■

Naslov originala

Paula Byrne
MIRROR, MIRROR

Za Kristinu Mari

Copyright © Paula Byrne 2020
Translation copyright © 2020 za srpsko izdanje, LAGUNA

Sestra ti je i ogledalo – i suprotnost
Elizabet Fišel

© Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Ogledala iz Lora bila su tako podrobno napravljena da su stekla glas kako uvek govore istinu i postala omiljeni poklon na evropskim kraljevskim i plemićkim dvorovima. Jedinstveno, ogledala su pritom govorila, u izrekama nalik onoj što stoji u gornjem uglu rama: Elle brille à la lumière (Ona blista na svetlosti – Ona je takva lepotica).

*Karlhajnc Bartels, Snežana i sedam patuljaka:
o bajkovitosti Špesarta (Lor na Majni, 2012)*

Ne znam ko je raširio glasinu kako Mars treba da se sudari sa Zemljom tog leta 1938... sledećeg leta, tok ljudske istorije nije promenio Mars, već jedan čovečuljak u Berlinu.

*Marija Riva, Marlen Ditrih iz pera njene ćerke
(Njujork, 1993)*

Prolog

Berlin, 1993.

*Die Deutsche Kinemathek*¹

Kada je zid pao, majka je još bila živa, ali iznela je samo ovu opasku: „Isplakala sam sve suze za Nemačku. Osušile su se i umila sam se.“ Imala je najdražesnije lice od Helene Trojanske, ali njena lepota je bila u letu, kao Nika sa Samotrake.

Kada je umrla sama, u svom pariskom stanu, nije ostavila testament. Njesni milioni su bili potrošeni. Ali svu svoju imovinu sačuvala je u kartonskim kutijama: šešire, marame, haljine, cipele, satove. Razvrstala sam 45.000 stranica prepiske, 16.500 fotografija i više od 3.300 tekstilnih predmeta, i poslala sve što imam Nemačkoj kinoteci.

Konačno su joj odavali počast. Najpoznatijem i najozloglašenijem detetu Berlina. Nikada nisam mogla da je zamislim kao devojčicu. Bila je boginja; nedokučiva, nedostižna. Kad sam bila dete imala sam lutku po imenu Hajdi. Bila je to prekrasna lutka,

---

¹ Nem.: Nemačka kinoteka. (Prim. prev.)

zlatokosa, i niko je nije mogao voleti više od mene. Ali svakoga dana molila sam se da nikada ne dobijem ćerku. Lutke ne osećaju bol. Ne mogu se povrediti. Plašila sam se ženske dece. Ne bih umela da budem majka tako složenim stvorenjima.

A sada je poslata i poslednja kutija. Kada uđem u muzej, nađem se u predvorju sa ogledalima, nalik kutiji za nakit. Sa zidova se odražava stotinu mojih likova. Već sam stara. Vidim elegantnu, sedu gospođu u otmenom kostimu. Oči su svuda, i u iznenadnom naletu tuge i jasnoće, znam kako je sigurno bilo njoj. Kad su svaku stranu, svaki ugao njenog života fotografisali, snimali, analizirali i procenjivali. Nikuda da pobegne, i nigde da se sakrije. I sad razumem šta je htela da kaže kad mi je rekla: „Kater,² ubili su me fotografisanjem.“

Đavo je žena

Čudno je kako se sećam svakoga ko je ikada bio dobar prema meni.

Kada se sada osvrnem, vidim tako mnogo, ali pretpostavljam da je tako za većinu ljudi. Onda kada smo otišle u Hollywood, nikada nisam znala koliko imam godina. To je zato što mi je majka stalno menjala starost, te nikada nisam imala priliku da proslavim rođendan. Za njene prijatelje i obožavaoce bila sam beba, za druge mlada devojka od devet, ili možda osam godina. Znala sam samo da imam najlepšu majku na svetu a da sam ja ružna.

Lice mi je bilo prekriveno bubuljicama. Majka je krivila pecivo s kremom koje sam jela. Bila je to jedna od stvari koje sam najviše volela u vezi sa Amerikom: hrana. Za doručak, služavka mi je donosila naslagane palačinke s javorovim sirupom i mućenim maslacem. „Sa strane“ su bile trake slane slanine. Američki vafli sa slatkom pavlakom i borovnicama. Divotica!

Majka me je streljala pogledom, pijuckajući vodu pomešanu s gorkom solju. Tako je ostajala mršava kao prut.

„Požuri, srce. Stigla su kola. Ona sekapersa će plakati sebi u kafu budem li zakasnila makar i pet minuta.“

---

² Nem.: *Kater* – Mačak. (Prim. prev.)

Glumački partner joj je bio Englez. Neki Piter. Sve u svemu, nije volela Engleze, „debeli, beli članci na nogama, prsti kao nepečene kobasice“. Bila je opsednuta lepotom sopstvenih vitkih članaka. „Aristokrate imaju tanke članke, samo seljaci imaju debele.“ Dok je to govorila, optuživački je gledala moje debele članke.

Bilo mi je žao majke jer je rodila tako obično dete. Bila sam pljunuti otac, ali ono što je kod muškarca naočito kod žene je obično. Za trpezarijskim stolom gde smo na brzinu doručkivale, videla sam svoj odraz u ogledalu: visoko čelo, veliki pljosnat nos i duboko usađene oči. Zbog gustih obrva izgledala sam kao da sam većito ljuta. Kosa mi je bila tanka i svetle nijanse đumbira. Imala sam mrljaste smeđe pege koje sam pokušavala da skinem limunovim sokom. Nikada mi nije upalilo. Ali imala sam prekrasne usne, sa Kupidonovim lukom. Bila je to jedina crta lica koju sam nasledila od majke. Tada sam zaključila da će možda biti najbolje izbegavati ogledala.

Kao i obično, išlo se rano. Od majke se očekivalo da u pet ujutru bude u šminkernici. Kola i vozač su već bili ispred kuće. Te sedmice počeo je da duva vruć vetar Santa Ana, a bregovi Holivuda bili su oštrih ivica i boje slonove kože. Međutim, jutarnji vazduh je bio hladan i umotala sam majci noge u toplo ćebe. Na putu za studio govorila je bez prestanka: „Pozorišnim glumcima je lako, oni imaju sreće, ne moraju da tumače ljubavnu scenu u devet ujutru nakon što su od šest bili u šminkernici.“

„Ne treba uzimati ozbiljno nijednu zemlju koja od psa može da napravi filmsku zvezdu.“

„Džin Harlou je bila na večeri. To ti pokazuje koliki je stepen inteligencije bio tamo sinoć.“

„Odvratna zemlja ova Amerika.“

Majka je uvek bila napeta za vreme pretprodukcije. Ja sam slušala i klimala glavom, smešila se i trudila se da mi ne pripadne muka od vožnje kolima. Čeznula sam za studiom, i brujanjem stolarske testere. Samo tada sam znala da sam kod kuće.

Ona se zatim požalila kako joj nisu poslali nijedan crtež, kako njena frizerka Neli nije videla ni jednu jedinu skicu za periku. Fon Goldberg,³ zna, i dalje prilagođava scenario. Šta rade svi u *Paramauntu*? Krijui boce džina V. K. Fildsa?⁴

Stigosmo ispred kapije u Aveniji Bronson. U ono vreme – pre velikog zemljotresa – čuveni zasvođeni ulaz bio je uokviren raskošnim kamenim zvonikom. Klimnuh glavom Šekspiru na frizu, koji kao da je predsedavao parcelom studija.

„Dobro jutro, gospođice Madu. Dobro jutro, gospođice Kater.“

„Hari, vodi me pravo u fundus. Moram da razgovoram s Travisom.“⁵

„Da, gospođice Madu.“

Toga dana postala sam majčina garderoberka.

Poput većine devojčica, mislila sam da mi je majka savršena. Samo što je moja i *bila* savršena. Svi su mi to govorili, a ona je to dokazivala svojim licem i telom. Valjda zato nikada nikome nisam rekla istinu. Ko bi mi poverovao? Čudno je kako ljudi neće da misle ružno o onim lepima.

Sećam se prvog puta kada je majka otišla na aerodrom pun „civila“ – to jest, ljudi koji ne pripadaju „holivudskim krugovima“. Zgrozila se tom ružnoćom, svakidašnjošću, mesnatim telima. Iz sveg glasa uzviknula je, svakome koga zanima da sluša: „Nije ni čudo što nas toliko plaćaju!“

³ Reč je o Jozefu fon Šternbergu (*Josef von Sternberg*), rođenom kao *Jonas Sternberg* (1894–1969), režiseru s kojim je Marlen Ditrih najviše saradivala na početku svoje filmske karijere. (Prim. prev.)

⁴ *William Claude Dukenfield*, poznatiji kao *W. C. Fields* (1880–1946) – američki komičar, glumac, žongler i pisac. (Prim. prev.)

⁵ *Travis Banton* (1894–1958) – američki kostimograf, možda najpoznatiji po dugoj saradnji sa Marlen Ditrih i Jozefom fon Šternbergom. (Prim. prev.)

U kasnijim godinama, kad je izašla iz filmske industrije, zbunjivale su je moderne glumice, koje su se uzdale u to da će im uspeh obezbediti darovitost, a ne dobar izgled. Nije da je istinski marila za svoju lepotu; ona je bila roba: „Ja prodajem glamur. Toga imam u zalihama.“ Majka je volela svoje krilatice: „Mila, nisu ove noge tako lepe; samo znam šta da radim s njima.“ Još jedna omiljena: „Ono Moguće radimo odmah. Ono Nemoguće će možda potrajati malo duže.“ I još jedna: „Dok god si s majkom, nikada te ne može zadesiti nikakvo zlo.“ Ali najviše je volela ovu: „Kater, ne zaboravi, ogledalo nikad ne laže.“

Naći ću te jednog dana

Evo ih dolaze, dežmekasta ćerka kaska pored nje, prasence na putu za pijacu. Ulaštili su me i uglačali kako bih bilo spremno za nju. I svuda idem s njom. Svima im trebam, zvezdama i zvezdicama, ali niko me ne voli više od Madu. Osećanje je uzajamno. Moja strast prema njoj ostaje nenarušena. Čak i kad je umorna, čudesno je lepa. Živim za trenutke kada se zagleda u mene i kad postanemo jedno.

Madu treba da igra rusku caricu. Možda najpoznatiju ženu svih vremena: Katarinu Veliku. Gospodin Goldberg (svi znaju da je ono *fon* dodao kako bi ličio na plemića) nije mogao da odoli. I ko bi mu zamerio, dragi moji? Preobražaj iz prostačke kurve u vrhovnu vladarku jednostavno je presladak.

Naravno, njegova zvezda ne može da predvidi ulogu dok najpre ne napravi odeću. Svaki biserčić, svaka šljokica, svako pero mora da bude savršeno. Srediće je Travis, šef fundusa, čovek neopisivog i neuništivog šarma. Travis se oblači besprekorno, kao engleski gospodin, i zrači otmenom muževnošću. Uvek izgleda kao da je upravo sišao s jahte, za razliku od one prostačke varalice gospodina Moziza *fon* Goldberga, koji liči

na *šmata*⁶ krojača Jevrejina. Nikad ne veruj muškarcu kratkih nogu, uvek kažem ja, mozak mu je preblizu zadnjici.

Travisove sobe su izvrsne; zidova prekrivenih knjigama i pune starina. Ja stanujem u desnom uglu: ogromno ogledalo koje se pruža do poda, ovičeno sijalicama. Čerka nikada ne gleda prema meni, brižljivo izbegava moj pogled. Pa dobro, ko joj može zameriti kada izgleda kao mala morska svinja?

Madu gleda pravo u mene i govori.

„Mora da izgleda mlada, Travise. Ali ko će poverovati da je Madu devičanska? Moraš da preuveličaš lik. Za rane haljine trebaju nam faltice i karneri. Onda kasnije, kada bude stigla u Rusiju, trebaće nam bunde; samurovina, nerc, hermelin, polarna lisica, ne činčila. Ona je tako vulgarna, tako Garbo.“

Travis se kikoće: „Kater, najdraža, uzmi sendvič. Američki standardni, jaje na belom hlebu. Ukusan je.“

Madu mu upućuje kritički pogled. Ne voli da joj drugi ljudi hrane dete: „E sad, gde su one skice? Kater, položi ih na pod da možemo da vidimo.“

Madu ispusti uzdah zahvalnosti dok pažljivo proučava prelepe dizajne: „Travise, dušo, crna plišana haljina ukrašena hermelinom izgleda veličanstveno, ali mora da bude zelena kao boca. Razumeš? Bolje će se snimati. A krzno treba da bude nerc, bela boja hermelina previše će odvlačiti pažnju na tamnom materijalu.“

„Joan,⁷ draga moja, jesi li sasvim sigurna za tu tamnozelenu?“

Travis je jedan od malobrojnih probranih ljudi koji smeju da je oslovljavaju po imenu, kao što je ona jedna od malobrojnih probranih ljudi koji gospodina Goldberga smeju da oslovljavaju po imenu, koje ona skraćuje u Mo.

⁶ Jidiš: *schmatta* – jeftin. (Prim. prev.)

⁷ Joan Madu (*Joan Madou*) – glavni ženski lik iz Remarkove *Trijumfalne kapije*, koja je bila posvećena Marlen Ditrih, mada je glavnu ulogu u ekranizaciji dobila Ingrid Bergman. (Prim. prev.)

„Naravno da jesam, srce. Sigurno se sećaš koliko je teško osvetliti crnu boju. Venčanica je dobra. Starinska srebrna čipka je savršena, kao i beli biserčići i dijamanti. Ali obruči treba da budu širi. Treba da proverim širinu vrata. Mo će morati da ih napravi veća. Šubara ne sme da pada preko lica, lice je važno, Travise, ne šubara. Kater, idemo da pitamo Moa za vrata.“

Pre nego što ode, okrene se da me pogleda, i tu, odražena u meni, nalazi se njena slika. Venera ne bi mogla izgledati ljupkije. Joan Madu: najlepša si od svih.

Grimizna carica

O, čoveče, eto ga. Poznati miris piljevine koji visi u kalifornijskom vazduhu u to rano jutro. Onda sam prošlišala kroz vrata studija i ušla u ledeni Sankt Peterburg. Bio je baš gužvanjac; konji što njište, kamere koje se guraju unaokolo na točkićima, stolari koji pomeraju daske, majstori visoko gore, na merdevinama i skelama, koji postavljaju rasvetu na mesto. Osećao se miris lepka, smole za lepljenje veštačkih dlaka i odvratni zapah lepljivog, veštačkog snega.

Na sredini zimskog seta nalazila su se prelepa kola od ebanovine, kraljevska kočija. Njeni srebrni fenjeri svetlucali su na jarkoj svetlosti, a zaprega od osam crnih ždrebeca napinjala je teške, raskošne amove. Statisti, obučeni kao ruski vojnici s blistavim crnim brkovima, sedeli su dokono i čekali ili mazili svoje sibirске konje. Kasnije sam čula da su to poniji za polo, iznajmljeni od kluba *Rivijera*, koji su, ljubaznošću frizera, dobili veštačke grive i repove. Ali, što bi majka rekla, zašto kvariti privid ćelavom istinom?

Kad sam došla u Ameriku, upravo me je Mo naučio prve važne engleske reči; *frizura i šminka, fundus, Garderobna ulica*,⁸

⁸ Engl.: *Dressing Room Row* – reč je o uličici u studiju u kojoj se nalaze privatne prikolice/garderobe filmskih zvezda. (Prim. prev.)

studio, postavljajući kulisa. Majka je zahtevala da kod kuće govorimo nemački, a čak su nam i služavku poslali iz Berlina. Majka mi nije dala da pohađam školu iz više razloga, a jedan od njih bilo je to što nije želela da govorim engleski sa američkim naglaskom. Ali Mou je bilo jasno kako moram probati malo da se uklopim, u tom čudnovatom svetu uobrazilje koji je „Holivud“.

Na vratima kočije bila je majčina dublerka, u imitaciji ogrtača, od smeđe veverice, ne od ruske samurovine srebrnog vrha koju je majka neizostavno tražila. Nastavila je da se šali na račun direktora studija i njegovog krznarskog porekla.

„Srce, zna on koliko košta dobro krzno. Ali opkladila bih se da nikada nije šio pravu samurovinu.“

Zakikotala se, a oči joj pakosno zasvetlucaše. Obožavala je da zeza čelnike studija. Oni bi pobesneli kada bi saznali za skupu samurovinu. Bilo je krasno zamišljati tu pomisao: „Ali, gospodine Zukore, mislila sam da *volite* krzno.“ Majka je pogledom pretraživala set u potrazi za svojim režiserom, dok ga nije našla opkoračke na mikrofonskom stalku, nalik veštici na metli.

„Ogledalo, Kater.“

Držala sam ga podignuto dok se ona pokrivala ogrtačem od samurovine i navlačila kapuljaču na zlatnu kosu. Dot iz šminkernice namazala je glicerina na te savršene usne i, uz: „Pripravni smo za vas, gospođice Madu“ pomoćnog režisera, bila je spremna.

Stajala je sasvim nepomično, ispred vrata kočije, gledajući u čudu Sankt Peterburg u dubinama zime. Poslednji put kada sam bila u studiju, bila sam u Šangaju. Sećam se kako je Mo slikao oblička oblaka na vrhu prave parne lokomotive. Nisam morala da idem ni u pravu Kinu ni u pravu Rusiju. Sve to imala sam baš ovde. Onog dana u Kini, naučila sam, kada režiser izgovori reči: „Tišina na setu“, da se ne usudim da mrdnem, čak ni da dišem.

Majka je mogla satima da stoji nepomično a da ne mora da ode ni u toalet. Bila je nepokretna kao kip, isto kao kraljica Hermiona u mojoj knjizi o Šekspiru. I to je bila zimska bajka. Kraljicu su optužili za neki prestup i, kako bi osvetila muža,

ona se zaključala na šesnaest godina da bi se vratila kao kip koji čarolijom opet postaje ljudsko biće – tačno pred publikom.

Baš je s tol'ko isto života dostojanstvena – života topla koliko hladan je sad on – stajala...⁹

Stajala sam u senkama, vrpoljeći se, stežući njeno ručno ogledalo. Travis mi je napravio beli mantil, u čast mog novog zanimanja kao „pomoćnice gospođice Madu“. Želudac mi je krčao i stenjao. Bila sam tako gladna. Nadala sam se da niko ne čuje. Menza je imala novi sendvič. Pitala sam se hoću li smeti da popijem i koka-kolu. Ili neki predivni mlečni šejk od vanile, sa sladoledom. Misli su mi bludele.

„Šminka.“

Na te reči odjurih na postavljeni set. Majka je uzela ručno ogledalo i pomno proučavala lice. Veštačka trepavica joj je pala na obraz. Ona je umešno ukloni, vrati ogledalo i osmehnu mi se. Dobro sam se pokazala. Umakoh nazad u senke.

„Stop. Kupljeno.“

Po povratku u majčinu garderobu sve je vrvelo od delatnosti. Znala sam da je priliv tankih belih kutija sa cvećem prvi znak da se bliži početak snimanja. Režiser joj je uvek slao tuberoze ili bele jorgovane, studio je slao zevalice ili ljiljane, novi glumački partner poslao joj je crvene ruže, opasna greška, jer se gnušala crvenih ruža, naročito „američke lepoticе“. Obožavala je žute ruže, ali one su se poklanjale samo na kraju ljubavne veze. Nikada na početku.

Ruže sam izdvojila da ih dam služavki, pa počela da razvrstavam čestitke uz cveće, ne kako bi majka mogla da pošalje zahvalnice, već kako bi znala ko je *zaboravio* da pošalje cveće.

Tog jutra uletela je u garderobu naoružana belim sirćetom i izbeljivačem. Preuzimala je na sebe da izriba svaku prostoriju

⁹ Viljem Šekspir, *Zimska bajka*, peti čin, scena treća; preveli Borivoje Nedić i Velimir Živojinović, Celokupna dela Viljema Šekspira, Kultura, Beograd, 1966. (Prim. prev.)

u kojoj će boraviti. Na klozetsku dasku nikada nije sedala iz straha da ne dobije neku bolest. Posle više godina otkrila sam razlog za njenu paranoju. Tada je to bila samo još jedna tajna koju treba kriti „od Deteta“.

Onda smo raspakovale kutije. Sve su bile obeležene na nemačkom kako bismo samo mi razumele njihov sadržaj. U prvoj kutiji nalazio se njen afrički lutak, njena srećna maskota, njen „divljak“. Dobila ga je na poklon od Moa i stajao joj je na toaletnom stočiću, naslonjen na ogledalo. Uvek smo ga prvog otpakivale i poslednjeg pakovale. Nikada mi se nije dopadao.

Uostalom, imala sam sopstvenu lutku, svilenkaste svetloplave kose, nalik majčinoj, i ogromnih plavih očiju. Moju Hajdi. Majka je govorila da je veoma skupa. Bila je iz poznate prodavnice u Ulici Ridžent u Londonu. Kad bih joj pritislula trbuh, viknula bi „mama“. Imala je sopstvenu odeću: garderobu za svaku priliku. Obožavala sam da je oblačim i svlačim. Niko nije mogao biti bolja majka nego ja svojoj lutki. U posebnim prilikama dozvoljavala sam joj da spava sa mnom u krevetu.

Travis, jedan od najdražih majčinih prijatelja, pravio je za lutku odeću koja je bila minijatura verzija one koju je pravio za majku. Čak je napravio Hajdi pravu bundu od samurovine i muf od istog materijala da joj bude toplo. Umotao bi odeću za lutku u tanku maramicu, pa je uvezao rebrastom ružičastom trakom. Travis je bio čovek koga zanimaju pojedinosti. Rekao mi je da se rodio u Teksasu, gde muškarci jašu konje i nose kaubojske šešire, čak i u kancelariji. Obraćao mi se kao odrasloj osobi, a kada ne bih razumela neku englesku reč, izvadio bi olovku i nacrtao sliku da je objasni.

Travis je imao tajnu. Kada je mislio da niko ne gleda, izvadio bi pljosku i sipao sebi u kafu tečnost boje čilibara, dok su mu se ruke tresle. Imao je prelepe ruke; vitke i elegantne, sa savršeno uglačanim noktima. Na malom prstu nosio je zlatno-crni prsten. Mislim da je znao da ga gledam, ali znao je i da ga nikada neću odati. Bila sam vična čuvanju tajni.

Nakon što sam otpakovala majčinog lutka divljaka, skinula sam Hajdi i navukla joj belu čipkanu spavaćicu. Očešljala sam joj dugu plavu kosu četkom za lutke od pravog srebra. Ubacila sam je u krevetac. Onda sam se vratila na posao.

Majka i ja smo raspakovale vaze, gramofon, ploče, pepeljare, tabakere, nalivpera, olovke, papir za pisanje, posebne vešalice s jastučićima, peškire, prostirke za kupatilo, termose. Na policama su ubrzo stajali poređani njeni termos i s goveđim čajem i pilećom supom. Majka je bila jedina zvezda čijoj garderobi je bila pripojena njena sopstvena kuhinja. Na šporetu bi se krčkao njen čuveni gulaš, ispunjavajući vazduh mirisom kima i slatke paprike.

Sa majkom sam svakodnevno išla u studio zbog malog Lindberga koga su oteli i ubili u šumi. Histerična od straha, majka je unajmila telohranitelja koji je stajao ispred njene garderobe. Kako bih imala šta da radim, majka mi je davala spisak dužnosti.

Izglancaj cipele

Dodaj šnale

Sipaj kafu (ujutru)

Sipaj šampanjac (uveče)

Razvrstavaj čestitke uz cveće

Otvoraj poštu

Stavljaj dugmad za manžete u kutije

Zarezuj olovke za oči od crnog voska

Ispravi cilindar (ova mi je verovatno bila omiljena)

Jedina dužnost koju nisam preterano volela bila je da sređujem njen sto za šminkanje. Vazda je bio zatrpan pakovanjima hladne kreme, bočicama parfema fajlhen no. 37, šminkom, četkama, sunđerima, fotografijama i divljakom koji je piljio u mene svojim crvenim okicama.

Odvračala sam pogled od srebrno-crnog staklenog triptiha... ne smem da mu zapadnem za oko. Ali znala sam kako me gleda, kako se trudi da mi se ne smeje, kako obuzdava prezir.

Dopada mi se Amerika

U Holivudu se brzo smrkne. Dete izuva majci cipele i ostavlja ih da se ohlade. Kasnije će u njih nagurati papirne maramice i odložiti ih u vreće od antilopa. Madu se stavljaju papuče na noge; ona je u otmenoj svilenom svetložutoj kućnoj pidžami, sa ukrasima od crnog pliša.

Gleda me, utrostručenog odraza. Sveto Trojstvo. Lice joj je obrubljeno nimbusom svetlosti. Natrljava hladnu kremu, briše je flanelskim peškirićem, pa se opet zagleda duboko usredsređena. Koža joj je bleđa, neznatno ružičasta, providna kao najfiniji porcelan. Liči na lepog dečaka. Na lepe muške trojke. Božanstveno. Tiho pevušim:

Zaluđena momkom

Znam ga je glupo biti zaluđena momkom

Sa srebrnog ekrana

Ludo mi srce topi svaka mu scena odigrana...¹⁰

Madu diže slušalicu. Kao i obično, zakazala je poziv mužu koga nikada ne viđa, koji je ostao u Evropi: „*Papi*,¹¹ srce,

¹⁰ Iz pesme „Mad About the Boy“ Dajne Vašington. (Prim. prev.)

¹¹ Nem.: *Papi* – tata. (Prim. prev.)